

รูปแบบการพัฒนาวัดด้วยวิถี 5ส โครงการวัด ประชา รัฐสร้างสุข ของวัดมิ่งเมืองมูล

The Model of Temple Development according to 5 S. in Wat PraCha Rat Sangsook Project in Wat Mingmuangmool Temple

พระครูสิริธรรมบัณฑิต¹, บุรินทร์ รุจจนพันธุ์² และศศิวิมล แรงสิงห์³

Phrakrusirithammabandit, Burin Rujjanapan and Sasivimon Rangsing

Received: June 11, 2020

Revised: August 24, 2020

Accepted: August 30, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการพัฒนาวัดด้วยวิถี 5ส โครงการวัด ประชา รัฐสร้างสุข 2) นำเสนอรูปแบบการพัฒนาวัดมิ่งเมืองมูลด้วยวิถี 5ส ผ่านเว็บไซต์ เป็นวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีประชากร 450 คน กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 14 คน จำแนกได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคณะศรัทธาวัดมิ่งเมืองมูล และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาวัด โดยเก็บข้อมูล 4 ประเภท ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องตามขั้นตอนโครงการ การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย และการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนาม ในการพัฒนารูปแบบการนำเสนอผ่านเว็บไซต์ ใช้เทคนิคการทดสอบเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาวัดด้วยวิถี 5ส เพื่อสร้างสัปปายะ คือ สะสง สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐาน และสร้างวินัย ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนรอบวัด กลไกการสนับสนุนจากสำนักสนับสนุนสุขภาวะองค์กร และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ดำเนินการตามระบบและกลไกของโครงการ จนทำให้วัดมิ่งเมืองมูลได้รับโล่รางวัล “สัปปายะ” เป็นวัดต้นแบบ และบริษัท คอวลิตี้ เซรามิก จำกัด เป็นองค์กรต้นแบบประจำจังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า ส่วนของเครือข่ายที่ร่วมพัฒนาวัด 5ส มีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนคณะศรัทธาวัดมิ่งเมืองมูล มีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และส่วนภาพรวม ผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการพัฒนาแบบการนำเสนอผ่านเว็บไซต์ wat3.com พบว่า การใช้สื่อมัลติมีเดียรูปภาพ และเรื่องเล่า เผยแพร่ในสื่อสังคมเป็นหลัก และใช้วิธีการฝังเนื้อหาเชื่อมโยงจากเฟซบุ๊ก

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง; Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Lampang Buddhist College

^{2,3} มหาวิทยาลัยเนชั่น; Nation University

Corresponding author, e-mail: phanu_mculp@hotmail.com, Tel. 085-6181533

ดอทคอม และแชร์เนื้อหาออกไปยังโปรไฟล์ของเจ้าอาวาส กลุ่มชุมชน และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาวัด ทำให้ผู้สนใจเข้าไปมีส่วนร่วมกับสื่อสังคมและเว็บไซต์เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: 5 ส, รูปแบบการพัฒนาวัด, วัด ประชา รัฐสร้างสุข

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the model of temple development according to 5 S. in WatPraChaRatSangSook project 2) to purpose the model of Mingmuangmul temple according to 5 S. via website. This research was mixed method research, population were 450 persons that be selected by purposive sampling with 14 persons that be classified for 2 groups as follows: both group of faith in Mingmuangmul temple and temple development coordination network. The data were collected by 4 typed as follows: Data collection, Interview from stakeholder according to project process, Satisfaction evaluation of target group and fieldwork for the model development via website that be driven by technique test. The temple development according to 5 S. for building Sàp-bpaa-yá were Clearing Up, Organizing, Cleaning, Standardizing and Training & Discipline that be supported from community around temple. The support dynamic were come from Thai Health and Thai Health Promotion Foundation (Sor Sor Sor), performed as project system and dynamic that had driven Mingmuangmul temple got Sàp-bpaa-yá awards as role model temple and Quality Ceramic Co, Ltd. as role model organization in Lampang. The results of this research found that 5 S coordination network had satisfaction evaluation in the highest of Satisfaction level and group of faith in Mingmuangmul temple had satisfaction evaluation in the highest of Satisfaction level too. The overall of satisfaction evaluation were in the highest of Satisfaction level. The results of model of presentation via website wat3.com found that application of multimedia, pictures and telling had main published in social media and embed content connected with facebook.com that be shared content to abbot profile, community and temple development coordination network that interested persons could participated with social media and moreover website.

Keywords: 5 S, Model of temple development, WatPraChaRatSangSook

บทนำ

ปัจจุบันวัดในสังคมไทยมีบทบาทในการเชื่อมโยงกับสถาบันทางสังคมเป็นเครือข่ายการพัฒนาเชิงบูรณาการ มีการเชื่อมบ้าน วัด โรงเรียน มีคำย่อว่า บวร. มีบทบาทในการอบรมสั่งสอน ส่งเสริมความเข้มแข็งในสถาบันครอบครัวและชุมชน ครอบคลุมวิถีชีวิตทั้งภายในและภายนอกชุมชน สร้างเสริมบทบาทที่พึ่งกระทำต่อกันในครอบครัว ชุมชน และสังคม รวมถึงการลดและแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งได้ (ยุรนนท์ ตามกาล, 2557) วัดถือว่าเป็นสถาบันทางวัฒนธรรมที่มีความละเอียดอ่อน ประกอบด้วย 2 วัฒนธรรม คือ 1) วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ ได้แก่ อาคาร สิ่งก่อสร้าง สิ่งประดิษฐ์ 2) วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิต กฎ กติกา ระเบียบ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ภาษา ศิลธรรม (ณรงค์ เส็งประชา, 2539) ซึ่งวัดกับชุมชนถูกหล่อหลอม ผสมกลมกลืนทุกด้านจนกลายเป็นวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อกัน

ความเป็นมาของวัดในพุทธศาสนาดำเนินไปพร้อมชุมชน เช่นเดียวกับวัดมิ่งเมืองมูลที่มีการพัฒนาต่อเนื่องถึงยุคของพระครูอาทรพิพัฒนกิจ (หลวงปู่สุคำ สาธโร) ที่มรณภาพเมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2555 สิริอายุได้ 83 ปี ศรัทธาญาติโยมได้อาราธนา พระครูสิริธรรมบัณฑิต, ผศ., นักธรรมเอก, เปรียญธรรม 5 ประโยค, M.A. (ภาษาศาสตร์), ค.ม. (การบริหารการศึกษา) อาจารย์ประจำ และผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดมิ่งเมืองมูล ตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 ถึงปัจจุบัน (กนกวรรณ อุทองทรัพย์, 2559) การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาผ่านบทบาทของวัดมิ่งเมืองมูลดำเนินสืบต่อไปกันมา ซึ่งเป็นบทบาทของวัด และสอดคล้องกับพันธกิจของสถาบันการศึกษาในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม วัดจึงเริ่มพัฒนาบทบาทปรับตัวให้เข้ากับสังคม มีบทบาท 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการศึกษา ด้านสาธารณสงเคราะห์ ด้านการส่งเสริมเครื่องรางของขลัง ด้านการส่งเสริมและเผยแผ่ธรรม ด้านการส่งเสริมศิลปะ ประเพณี และพิธีกรรม และด้านการท่องเที่ยว เพื่อสะท้อนข้อมูลความเป็นจริงของวัดมิ่งเมืองมูลสู่สังคม ตามประเด็นบทบาทที่ นพรัตน์ ไชยชนะ ได้เคยศึกษาบทบาทของวัดพะโคะ (2556) พบว่า การพัฒนาวัดให้เป็นที่พึ่งของชุมชนมีหลากหลายมิติให้พัฒนา จุดเริ่มต้นของการพัฒนาคือการพัฒนาตนเอง ให้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี เป็นวัดที่มีสัปปายะ คือ มีประโยชน์ก่อให้เกิดความเจริญ เป็นสิ่งที่สบาย สิ่งที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่เกี่ยวข้องการอยู่ดีและการพัฒนาชีวิต สิ่งที่เหมาะสมกัน อันเกี่ยวเนื่องในการเจริญก้าวหน้าให้ได้ผลดี ช่วยให้สมาธิตั้งมั่นไม่เสื่อมถอย ที่ประกอบด้วยหลักธรรม 7 อย่าง ได้แก่ อาวาสสัปปายะ โคจรสัปปายะ ภัตตสัปปายะ บุคคลสัปปายะ โภชนสัปปายะ อุตสัปปายะ และอิริยาบถสัปปายะ ย่อมทำให้เห็นแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสืบเนื่องจากที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดทำโครงการวัดสร้างสุข มีความเชื่อว่าการพัฒนาคน และองค์กรนั้น มีจุดเริ่มต้นจากความเข้มแข็งขององค์กร และคนในองค์กรขยายสู่ชุมชน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางผ่านกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ ด้วยเครื่องมือ 5ส เข้ามาเป็นองค์ความรู้ขับเคลื่อน ความมีวินัยในตัวตน และการปรับสภาพวัดให้เป็นที่พึ่งของประชาชนทุกคนได้ ทั้งสุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และ

ทางสังคม ด้วยหลักแนวคิดที่ว่า “ชุมชนเข้มแข็ง โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง” สอดรับกับการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการเข้าถึงเว็บไซต์ (Website) และสื่อสังคม (Social Media) ซึ่งการพัฒนาเว็บไซต์ของวัดครั้งนี้ ใช้เทคนิคการทดสอบเป็นตัวขับเคลื่อน (เพ็ญประภา บุตรละ, โอบาร โรจนพรพันธุ์ และพรชัย มงคลนาม, 2558) เป็นการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไปทดสอบแก้ไขและเพิ่มเติมไปที่ละองค์ประกอบ ซึ่งเป็นไปตามความพร้อมของทีมพัฒนา

แนวทางการพัฒนาวัด คือ สร้างสัปปายะสู่วัดด้วยวิถี 5ส นั้น ประกอบด้วย 1) สะสาง คือ การแยกของที่ไม่จำเป็นออกจากของที่ไม่จำเป็นและขจัดของที่ไม่จำเป็นออกไป เช่น การคัดแยกกระดาษที่ใช้แล้ว กระดาษที่ยังไม่ได้ใช้ และกระดาษที่นำกลับมาใช้ได้อีก 2) สะดวก คือ การจัดวางหรือจัดเก็บสิ่งของเอกสารต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเพื่อความสะดวกและปลอดภัยในการทำงาน 3) สะอาด คือ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้ที่ทำงาน ให้เรียบร้อย สวยงาม ปราศจากสิ่งสกปรก ด้วยการปิด กวาด เช็ด ถู เป็นต้น 4) สร้างมาตรฐาน คือ การรักษามาตรฐานการปฏิบัติ 3 ส แรกที่ดีไว้ พร้อมทั้งยกระดับให้เป็นมาตรฐานการทำงานที่ดียิ่งขึ้น 5) สร้างวินัย คือ การปฏิบัติตามมาตรฐานกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ตั้งไว้อย่างสม่ำเสมอ จนก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่พึงปฏิบัติโดยอัตโนมัติ ดังนั้นชุมชนไม่ได้ตั้งอยู่แต่เฉพาะในหมู่บ้านหรือชุมชนอีกต่อไป เห็นการเชื่อมโยงกับโลกไซเบอร์ที่มีเนื้อหามากมายให้เข้าถึงได้โดยง่าย บางเรื่องเข้ามาแล้วผ่านไป บางเรื่องเข้ามาและฝังอยู่กับชุมชน พัฒนาเป็นวิถีชีวิตของชุมชน มีการสื่อสารที่หลากหลายกลายเป็นสถานที่ที่ผู้คนใช้เวลาในโลกเสมือนจริงเพิ่มขึ้น การเชื่อมโยงวัด กิจกรรมการพัฒนาวัดผ่านสื่อสังคมเป็นอีกช่องทางทำให้ผู้คนทั้งในและนอกชุมชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของวัด พระสงฆ์และเครือข่ายรอบวัดที่ปรับกิจกรรมการพัฒนาที่ดำเนินการร่วมกันให้ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

วัดมิ่งเมืองมุลให้ความสำคัญกับการพัฒนาวัดในหลากหลายมิติ ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ ผ่านความร่วมมือของเครือข่ายที่ประกอบด้วยวัด ชุมชน องค์กรภาครัฐภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา จึงร่วมกันพัฒนาวัดผ่านโครงการวัดสร้างสุข "สร้างสัปปายะสู่วัดด้วยวิถี 5ส" ใช้หลัก 5ส ประกอบด้วย สะสาง สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐาน สร้างวินัย ซึ่งมีรูปแบบการพัฒนาวัดที่สอดคล้องกันทั้งในแบบของวัดมิ่งเมืองมุล และตามขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ ให้ได้รูปแบบวัดที่สมบูรณ์แบบในอีกวิถีทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาวัดสร้างสุขด้วยวิถี 5ส ของวัดมิ่งเมืองมุล
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาวัดสร้างสุขผ่านเว็บไซต์

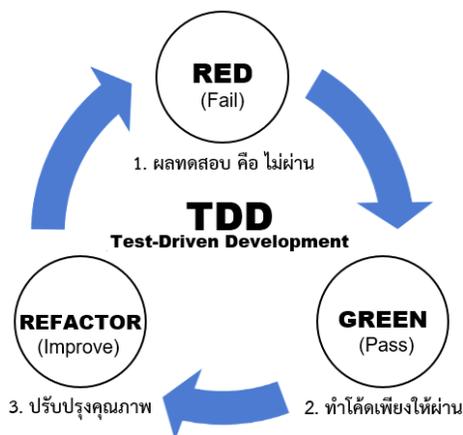
วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Method Research) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาวัดด้วยวิถี 5ส โครงการวัด ประชา รัฐสร้างสุข เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาวัดมิ่งเมืองมุลด้วยวิถี 5ส ผ่านเว็บไซต์ โดยการเก็บข้อมูล 4 ประเภท คือ 1) การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร 2) การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องตามขั้นตอนโครงการ 3) การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย และ

4) การลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนาม จากเครือข่ายที่ร่วมพัฒนาวัด และชุมชนโดยรอบ เป็นการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายโครงการวัดสร้างสุข ที่ใช้แนวคำถามแบบเจาะลึก ร่วมกับแบบประเมินความพึงพอใจ เพื่อให้ได้ข้อมูลรูปแบบ สภาพความเป็นจริง ผลกระทบ และความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับเครือข่าย ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการ โดยประชากร คือ ประชาชนในหมู่บ้านมิ่งมงคล หมู่ 17 มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 450 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ที่เลือกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง และเข้าใจโครงการเป็นอย่างดี รวม 14 คน จำแนกได้ 2 กลุ่มหลัก คือกลุ่มคณะศรัทธาวัด และกลุ่มเครือข่าย ประกอบด้วย พระภิกษุสงฆ์ 3 รูป เณร 1 รูป ชุมชนรอบวัด 2 คน สำนักงานพระพุทธศาสนา 1 คน องค์กรภายนอก 5 คน สถาบันการศึกษา 2 คน และใช้วิธีการสังเกตการณ์ กิจกรรมในแต่ละบทบาทที่เกิดระหว่างวัดกับเครือข่าย แล้วผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล สรุปผล และเขียนรายงานการศึกษา ศึกษารูปแบบการนำเสนอข้อมูลผ่านเว็บไซต์ และสื่อสังคม ในรูปแบบมัลติมีเดีย และติดตามจากการเผยแพร่

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยมีการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และเครื่องมือวัด แล้วปรับปรุงข้อคำถามก่อนส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูล และมีเกณฑ์การแปลผล มากที่สุดมีคะแนนเฉลี่ย 4.21–5.00 มากมีคะแนนเฉลี่ย 3.41–4.20 ปานกลางมีคะแนนเฉลี่ย 2.61–3.40 น้อยมีคะแนนเฉลี่ย 1.81–2.60 และน้อยที่สุดมีคะแนนเฉลี่ย 1.00–1.80

เทคนิคการทดสอบเป็นตัวขับเคลื่อน (Test-Driven Development : TDD) คือ เทคนิคการพัฒนาซอฟต์แวร์ที่เริ่มต้นพัฒนาโค้ด จากส่วนต้นให้เพียงพอกับการทำงานในส่วนนั้น มีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ขั้นตอน คือ 1) การทดสอบล้มเหลว (Test Fails) ถูกสร้างเพื่อเริ่มต้นงาน และมีเป้าหมายชัดเจน 2) การทดสอบผ่าน (Test Passes) คือ ทำให้โค้ดทำงานได้ตามวัตถุประสงค์ 3) พัฒนางค์ประกอบใหม่ (Refactor) แล้วปรับเปลี่ยนส่วนใหม่ แล้วกลับเข้าสู่การทดสอบรอบใหม่

ภาพที่ 1 เทคนิคการทดสอบเป็นตัวขับเคลื่อน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการพัฒนาวัดด้วยวิถี 5ส โครงการวัด ประชา รัฐสร้างสุข ของวัดมิ่งเมืองมูล มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อนั้น ได้สรุปแยกเป็น 4 ส่วน โดย 2 ส่วนแรกตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และอีก 2 ส่วนตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งผลการศึกษาทั้ง 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) รูปแบบการดำเนินงานวิถี 5ส 2) รูปแบบโครงการพัฒนาวัด 7 ขั้นตอน 3) การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาวัดสร้างสุขผ่านเว็บไซต์ 4) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อวิถี 5ส และการดำเนินโครงการ

1. รูปแบบการดำเนินงานวิถี 5ส

การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่ประกอบด้วยประวัติความเป็นมาของวัด ทบพวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ศึกษาแนวทางการดำเนินโครงการวัด ประชา รัฐสร้างสุข ของวัดมิ่งเมืองมูล การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องตามขั้นตอนโครงการ การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย และการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนาม

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และสำรวจภาคสนามจากพระสงฆ์ คนในชุมชน และเครือข่ายที่เข้ามาร่วมพัฒนาวัด ใช้ข้อมูลจากคลิปสัมภาษณ์ที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านเว็บไซต์ wat3m.com และเฟซบุ๊กของวัดมิ่งเมืองมูล ทำให้เห็นภาพของการทำงาน 1) ด้านสะอาด สำเร็จผ่านความร่วมมือของกลุ่มแม่บ้าน ทีม อสม. นำโดยคุณเลื่อน ปาวงค์ และคุณสุทัศน์ วรรณบุตร เข้าทำความสะอาดครั้งใหญ่ เก็บกวาดสิ่งของที่ไม่ใช่แยกจำหน่าย และเก็บสิ่งที่ต้องใช้เป็นระเบียบ โดยเฉพาะโรงครัว และคลังสงฆ์ที่อยู่หลังวัด ส่งผลให้การจัดวางสิ่งของเป็นระเบียบเรียบร้อย 2) ด้านสะดวก ทีมของบริษัทควอลิตี้เซรามิกจำกัด นำโดย คุณไพรวลัย ชัยยา คุณพิชญากัศ วิจัย คุณวิทยา สายอ้าย คุณรุ่งนภา มูลศิริ ให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีคลังสงฆ์ 3) ด้านสะอาด เนื่องจากวัดมีพื้นที่กว้าง และคนในชุมชนเข้าทำกิจกรรมอยู่ประจำ จึงได้ผู้นำของชุมชน คุณชายชาญ ปาวงค์ คุณปวิภัทร์ ปองเกียรติคุณ คุณณรินทร์ ยอดกันตะ นำทีมทำความสะอาด ปิดกวาดเช็ดถู ตัดหญ้ารอบบริเวณวัด ทาสีใหม่ให้ดูสะอาดตา 4) ด้านสร้างมาตรฐาน นำโดยคุณวิภาวรรณ ลิ้มปีเพบูลย์ กำหนดแนวปฏิบัติภายในวัด การสร้างสัญลักษณ์ ตีเส้น ติดป้ายบอกทาง ป้ายห้องน้ำ และจัดทำแผนผังพื้นที่เป็นป้ายพลาสติกบอกตำแหน่งอาคาร กุฏิเจ้าอาวาส ศาลา บ่อน้ำ เป็นต้น 5) ด้านสร้างวินัย นำโดยเจ้าอาวาส และพระสงฆ์ในการกำกับการทำงาน 5ส ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามหลัก 5ส เป็นนิสัยจนกลายเป็นวินัยที่ทำอย่างสม่ำเสมอทั้งที่วัดและที่บ้าน จนเป็นกิจวัตร

ภาพที่ 2 ประชุมคณะกรรมการ ชุมชน และเครือข่าย

2. รูปแบบโครงการพัฒนาวัด 7 ขั้นตอน

2.1) จัดตั้งคณะกรรมการ 5ส (Committee) โดยการนำของพระครูสิริธรรมบัณฑิต จัดให้มีการประชุมทำความเข้าใจระหว่างแกนนำชุมชน พระสงฆ์ เครือข่ายภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และสำนักงานพระพุทธศาสนา มีการระดมสมองแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และวางกรอบการทำงานในเบื้องต้น พร้อมกันนี้ได้จัดทำประกาศเรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการ 5ส มีทั้งสิ้น 15 คน ทำหน้าที่ดำเนินดูแลรับผิดชอบโครงการที่วัดมิ่งเมืองมูล ประกาศ ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2562

2.2) ประกาศนโยบาย 5ส (Policy) ที่ร่วมกันพิจารณาระหว่างคณะกรรมการ และชุมชน ผ่านเวทีการประชุมร่วมกันในวัด และตรวจสอบความสมบูรณ์ของนโยบายผ่านกลุ่มไลน์ เพื่อให้การดำเนินโครงการมีความชัดเจน แล้วประกาศนโยบาย 4 ข้อ คือ 1) ส่งเสริมให้มีการนำเอาแนวคิดและหลักการของระบบ 5ส มาพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ภายในวัด ให้เป็นสถานที่สัปปายะ 2) เปิดโอกาสให้องค์กรที่มีความสนใจเข้ามาให้การสนับสนุนดำเนินงานตามระบบ 5ส 3) ร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวัดให้เป็นวัดตัวอย่าง โดยใช้แนวคิดและหลักการของระบบ 5ส 4) ส่งเสริมให้เกิดวินัยในชุมชนผ่านแนวคิดและหลักการของระบบ 5ส โดยทำ 5ส ทุกคน ทุกที่ และทุกเวลา

2.3) อบรมให้ความรู้ (Training) โดยพระครูสิริธรรมบัณฑิต เจ้าอาวาสวัดมิ่งเมืองมูล ร่วมกับบุคลากรจากสำนักพระพุทธศาสนาเป็นวิทยากรหลักในการสื่อสารให้ข้อมูล ความรู้ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในจังหวัดลำปาง ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทำความเข้าใจในหลายระดับ เริ่มตั้งแต่การประชุมทำความเข้าใจในระดับคณะกรรมการ ระดับพระสงฆ์ภายในวัด ระดับชุมชนผ่านกิจกรรมทุกวันพระ หรือวันศีลใหญ่ที่มีกิจกรรมในวัด

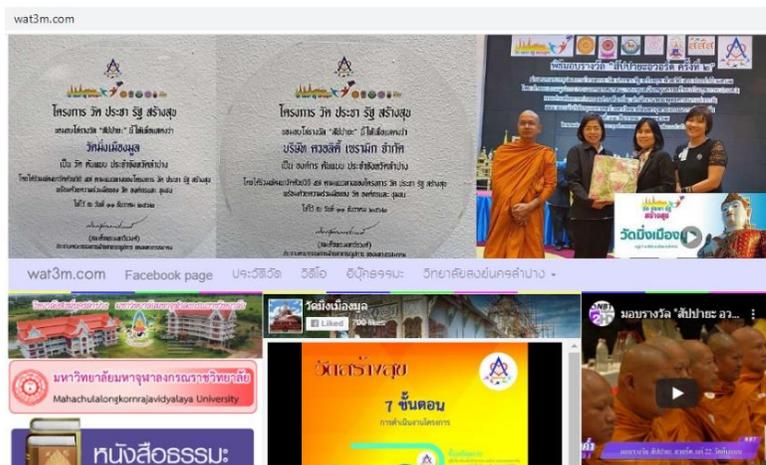
2.4) สำรวจพื้นที่ (Survey) มีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ วิเคราะห์ จุดเด่น จุดปรับปรุง ด้วยการประชุมคณะกรรมการ มีการสำรวจภาคสนาม จัดทำแผนที่เบื้องต้น กำหนดเขตรับผิดชอบ และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมว่าสิ่งใดทำก่อน-หลัง สิ่งใดโดดเด่นที่สามารถขยายให้สังคมรับรู้ และสิ่งใดต้องแก้ไขเป็นการด่วนผ่านการบูรณาการทำงานร่วมกัน

2.5) จัดทำแผนปรับปรุง (Development Plan) จากการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบตั้งแต่วันแรกที่มีการประชุมวางแผนร่วมกัน และมีการปรับแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้เข้ากับสถานการณ์ ประกอบด้วย การจัดทำป้ายบอกทาง ป้ายห้องน้ำ ปรับภูมิทัศน์ ติเส้นจราจร ทำความสะอาด จัดการขยะ จัดระเบียบสิ่งของเครื่องใช้ โรงครัว ศาลาธรรม สนามหญ้า และที่จอดรถ

2.6) พิธีเปิด (Kick off) และการทำความสะอาดใหญ่ การเริ่มต้นที่ดีย่อมนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย วัดมิ่งเมืองมูลจัดให้มีพิธีเปิดโดยเชิญคณะกรรมการ ชุมชน และเครือข่ายมาร่วมกิจกรรมเปิดโครงการ และทำกิจกรรมทำความสะอาด จัดการทุกอย่างภายในวัด ผ่านการทำงานร่วมกันในสิ่งที่ตนถนัด เช่น จัดทำระบบจัดการขยะเปียกและหาแห่งใหม่ ระบบยืมของภายในวัด ระบบบัญชีวัสดุ กำหนดรอบการติดตามอย่างเป็นระบบ สร้างวินัยในการทำงาน กำกับดูแลร่วมกัน

2.7) ตรวจสอบประเมินพื้นที่ (Evaluation) และสรุปผลการปฏิบัติงาน (Conclusion) มีการประชุมสรุปและติดตาม ให้ความสำคัญต่อประเด็นที่ใช้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของโครงการ จัดทำรายงานและส่งรายงานโครงการในระบบออนไลน์ตามรอบเวลา ไปให้กับผู้ดูแลโครงการตามเกณฑ์ รวบรวมสรุปโดยคุณรุ่งนภา มูลศิริ ได้มีการจัดทำสื่อคลิปวิดีโอเพื่อถอดบทเรียนการทำงานของคุณธรรมการ แล้วแชร์ไปยังยูทูป โดยคุณจิราภรณ์ เครือสุวรรณ การแบ่งปันเรื่องราวผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจ การเผยแพร่ในเว็บไซต์ของวัดมิ่งเมืองมูล

หลังจากดำเนินการตามระบบและกลไก ได้มีการพิจารณาผลงานตามเงื่อนไขโครงการ และมีการประกาศเชิญวัดและองค์กรที่ได้รับรางวัลวัดต้นแบบระดับประเทศ โดยฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม , กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น , สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ , และ สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งจังหวัดลำปางได้คัดเลือกให้วัดมิ่งเมืองมูลเป็นวัดต้นแบบ คู่กับ บริษัทควอลิตี้เฮรามิคจำกัดเป็นองค์กรต้นแบบ

ภาพที่ 3 เว็บไซต์วัดมิ่งเมืองมูล ที่ wat3m.com

3. การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาวัดสร้างสุขผ่านเว็บไซต์

ใช้โดเมนเนมชื่อ wat3m.com ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมีความชัดเจนเชื่อมโยง การสื่อสารข้อมูลกับเครือข่ายในชุมชนและองค์กร มีการบันทึกสถิติการเข้าถึงโพสต์ (Insight) ที่แยกหมวดหมู่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผู้สนใจต่อวัดมิ่งเมืองมุล พบว่า มีผู้สนใจเข้าชม 239 คน เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2563 ซึ่งเป็นระบบบันทึกโดย freevisitorcounters.com มีรหัสบัญชีคือ 529446 ส่วนแฟนเพจ @wat3m มีจำนวนผู้กดไลค์ 802 คน

การเชื่อมโยงระหว่างเว็บไซต์ กับแฟนเพจ ใช้เทคนิคการฝังโค้ดที่บริการสื่อสังคมโดย เพชบุรีด้วยภาษาจาวาสคริปต์ ทำให้มีการแสดงผลแบบเรียลไทม์ เมื่อมีการโพสต์ข่าวสารของวัดในแฟนเพจ จะแสดงผลในเว็บไซต์ทันที พบว่า รูปแบบการนำเสนอข้อมูลผ่านเว็บไซต์และสื่อสังคม ในรูปแบบที่มีเดีย มีทั้งภาพกิจกรรม และคลิปกิจกรรมโครงการ ที่จัดทำโดยนางสาวจิราภรณ์ เครือสุวรรณ ในหัวข้อ การพัฒนาวัดและชุมชนอย่างยั่งยืน “วัดมิ่งเมืองมุล” เผยแพร่ทั้งในแฟนเพจ และในยูทูป (เผยแพร่จาก <https://www.youtube.com/watch?v=ckD-ftzlfQU>) วัดมิ่งเมืองมุล ได้รับโล่รางวัล "สัปปายะ" เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2562 ที่ถือเป็นรางวัลวัดต้นแบบ ประจำจังหวัดลำปาง ที่พัฒนาวัดด้วยวิถี 5ส ตามแนวทางของโครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข เป็นวัดที่มีเครือข่ายความร่วมมือที่หลากหลาย ตามข่าวจากช่องข่าว NBT ในวินาที 45 (เผยแพร่จาก <https://www.youtube.com/watch?v=diZzj5dxYTQ>) นโยบาย 5ส มี 4 ข้อ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้มีการนำเอาแนวคิดและหลักการของระบบ 5ส มาพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ภายในวัด ให้เป็นสถานที่ สัปปายะ 2) เปิดโอกาสให้องค์กรที่มีความสนใจเข้ามาให้การสนับสนุนดำเนินการตามระบบ 5ส 3) ร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาวัดให้เป็นวัดตัวอย่าง โดยใช้แนวคิดและหลักการของระบบ 5ส 4) ส่งเสริมให้เกิดวินัยในสังคมผ่านแนวคิดและหลักการระบบ 5ส โดยทำ 5ส ทุกคน ทุกที่ และทุกเวลา

4. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อวิถี 5ส และการดำเนินโครงการ

ความคิดเห็นในภาพรวมของกลุ่มคณะศรัทธาวัดมิ่งเมืองมุล และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า ผลประเมินความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.73, s.d. = 0.47)

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจการดำเนินงานโครงการ

วิถี 5ส (ภาพรวมทุกกลุ่ม)	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	s.d.
1. สะสาง: การจัดการสิ่งของเครื่องใช้ภายในวัด	มากที่สุด	4.86	0.35
2. สะดวก: การจัดหมวดหมู่ สิ่งของเครื่องใช้เป็นระเบียบ	มากที่สุด	4.86	0.35
3. สะอาด: การดูแลรักษาความสะอาดสถานที่และอุปกรณ์	มากที่สุด	4.71	0.45
4. สร้างมาตรฐาน: ความมีระเบียบที่ชัดเจนและมีแนวทาง	มากที่สุด	4.57	0.62
5. สร้างวินัย: การปฏิบัติงานตามโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ	มากที่สุด	4.57	0.62
	มากที่สุด	4.71	0.51

ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ (ภาพรวมทุกกลุ่ม)	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	s.d.
1. การตรวจประเมินพื้นที่ และสรุปผลการปฏิบัติงาน	มากที่สุด	4.93	0.26
2. การสำรวจพื้นที่ และแบ่งหน้าที่-พื้นที่รับผิดชอบ	มากที่สุด	4.86	0.35
3. การดำเนินกิจกรรม: การทำความสะอาด	มากที่สุด	4.86	0.35
4. การจัดตั้งคณะกรรมการ 5ส	มากที่สุด	4.79	0.41
5. การประกาศนโยบายดำเนินการต่อชุมชน	มากที่สุด	4.79	0.41
6. การอบรมให้ความรู้กับผู้เข้าร่วมโครงการ	มากที่สุด	4.64	0.48
7. การจัดทำแผนพัฒนาตามโครงการ	มากที่สุด	4.50	0.50
8. การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ	มากที่สุด	4.50	0.50
	มากที่สุด	4.73	0.44

จากตารางที่ 1 เปรียบเทียบวิถี 5ส ภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ทุกประเด็น โดยมีคะแนนมากที่สุด 3 ประเด็นแรก ได้แก่ 1) สะสาง 2) สะดวก และ 3) สะอาด และในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยมีคะแนนมากที่สุด 3 ประเด็นแรก ได้แก่ 1) การตรวจประเมินพื้นที่ และสรุปผลการปฏิบัติงาน 2) การสำรวจพื้นที่ และแบ่งหน้าที่-พื้นที่รับผิดชอบ และ 3) การดำเนินกิจกรรม : การทำความสะอาด

2. ความคิดเห็นของกลุ่มคณะศรัทธาวัดมิ่งเมืองมูล พบว่า ผลประเมินความพึงพอใจการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.86, s.d. = 0.41)

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจการดำเนินงานโครงการของกลุ่มคณะศรัทธา

วิถี 5ส (กลุ่มคณะศรัทธา)	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	s.d.
1. สะสาง: การจัดการสิ่งของเครื่องใช้ภายในวัด	มากที่สุด	5.00	0.00
2. สะดวก: การจัดหมวดหมู่ สิ่งของเครื่องใช้เป็นระเบียบ	มากที่สุด	5.00	0.00
3. สะอาด: การดูแลรักษาความสะอาดสถานที่และอุปกรณ์	มากที่สุด	4.86	0.35
4. สร้างมาตรฐาน: ความมีระเบียบที่ชัดเจนและมีแนวทาง	มากที่สุด	4.57	0.73
5. สร้างวินัย: การปฏิบัติงานตามโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ	มากที่สุด	4.57	0.73
	มากที่สุด	4.80	0.52
ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ (กลุ่มคณะศรัทธา)	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	s.d.
1. การจัดตั้งคณะกรรมการ 5ส	มากที่สุด	5.00	0.00
2. การประกาศนโยบายดำเนินการต่อชุมชน	มากที่สุด	5.00	0.00
3. การสำรวจพื้นที่ และแบ่งหน้าที่-พื้นที่รับผิดชอบ	มากที่สุด	5.00	0.00
4. การตรวจประเมินพื้นที่ และสรุปผลการปฏิบัติงาน	มากที่สุด	5.00	0.00
5. การอบรมให้ความรู้กับผู้เข้าร่วมโครงการ	มากที่สุด	4.86	0.35
6. การดำเนินกิจกรรม: การทำความสะอาด	มากที่สุด	4.86	0.35
7. การจัดทำแผนพัฒนาตามโครงการ	มากที่สุด	4.71	0.45

8. การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ	มากที่สุด	4.71	0.45
	มากที่สุด	4.89	0.31

จากตารางที่ 2 เปรียบเทียบวิถี 5ส ภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยมีคะแนนมากที่สุด 3 ประเด็นแรก ได้แก่ 1) สะสาง 2) สะดวก และ 3) สะอาด และการดำเนินโครงการในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยมีคะแนนมากที่สุด 4 ประเด็นแรกเท่ากัน ได้แก่ 1) การจัดตั้งคณะกรรมการ 5ส 2) การประกาศนโยบายดำเนินการต่อชุมชน และ 3) การสำรวจพื้นที่ และแบ่งหน้าที่-พื้นที่รับผิดชอบ และ 4) การตรวจประเมินพื้นที่ และสรุปผลการปฏิบัติงาน

3. ความคิดเห็นของกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาวัด พบว่า ผลประเมินความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.59, s.d. = 0.49)

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจการดำเนินงานโครงการของกลุ่มเครือข่าย

วิถี 5ส (กลุ่มเครือข่าย)	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	s.d.
1. สะสาง: การจัดการสิ่งของเครื่องใช้ภายในวัด	มากที่สุด	4.71	0.45
2. สะดวก: การจัดหมวดหมู่ สิ่งของเครื่องใช้เป็นระเบียบ	มากที่สุด	4.71	0.45
3. สะอาด การดูแลรักษาความสะอาดสถานที่และอุปกรณ์	มากที่สุด	4.57	0.49
4. สร้างมาตรฐาน: ความมีระเบียบที่ชัดเจนและมีแนวทาง	มากที่สุด	4.57	0.49
5. สร้างวินัย: การปฏิบัติงานตามโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ	มากที่สุด	4.57	0.49
	มากที่สุด	4.63	0.48
ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ (กลุ่มเครือข่าย)	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	s.d.
1. การดำเนินกิจกรรม: การทำความสะอาด	มากที่สุด	4.86	0.35
2. การตรวจประเมินพื้นที่ และสรุปผลการปฏิบัติงาน	มากที่สุด	4.86	0.35
3. การสำรวจพื้นที่ และแบ่งหน้าที่-พื้นที่รับผิดชอบ	มากที่สุด	4.71	0.45
4. การจัดตั้งคณะกรรมการ 5ส	มากที่สุด	4.57	0.49
5. การประกาศนโยบายดำเนินการต่อชุมชน	มากที่สุด	4.57	0.49
6. การอบรมให้ความรู้กับผู้เข้าร่วมโครงการ	มากที่สุด	4.43	0.49
7. การจัดทำแผนพัฒนาตามโครงการ	มากที่สุด	4.29	0.45
8. การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ	มากที่สุด	4.29	0.45
	มากที่สุด	4.57	0.49

จากตารางที่ 3 เปรียบเทียบวิถี 5ส ภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยมีคะแนนมากที่สุด 2 ประเด็นแรก ได้แก่ 1) สะสาง และ 2) สะดวก และการดำเนินโครงการในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยมีคะแนนมากที่สุด 3 ประเด็นแรก ได้แก่ 1) การดำเนินกิจกรรม : การทำความสะอาด 2) การตรวจประเมินพื้นที่ และสรุปผลการปฏิบัติงาน และ 3) การสำรวจพื้นที่ และแบ่งหน้าที่-พื้นที่รับผิดชอบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการพัฒนาวัดด้วยวิถี 5ส โครงการวัด ประชา รัฐสร้างสุข ทำให้ได้รูปแบบการปฏิบัติที่นำไปสู่การสร้างสัปปายะ ที่จะแสดงบทบาทของวัดเพื่อเป็นวัดต้นแบบ เป็นแบบอย่างที่ดีมีแนวปฏิบัติเป็นมาตรฐานให้กับวัด ชุมชน และเครือข่าย โดยใช้กระบวนการ 5ส ที่ต้องเริ่มต้นจากการสะอาด โดยมีกิจกรรมที่สำคัญคือการทำสะอาดครั้งใหญ่ แล้วทำให้ได้รับความสะอาด สะอาด และมีมาตรฐานสำหรับประพฤติปฏิบัติ เมื่อทุกส่วนให้ความใส่ใจและร่วมมือในการปฏิบัติข้างเป็นนิสัย กลายเป็นวินัยที่มีต่อวัด ชุมชน และเครือข่าย แล้วเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ที่ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพต่อการสร้างสัปปายะ สอดคล้องกับการศึกษาของ นพรัตน์ ไชยชนะ ที่พบว่าการพัฒนาวัดอย่างจริงจังจะสามารถปรับบทบาทให้วัดเป็นต้นแบบในการพัฒนาชุมชนได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของทะนงชัย บุรณพิสุทธิ์ (2545) และพระมหาภาณุวัฒน์ (2562) ที่พบว่า บทบาทของวัดมี 6 ด้าน โดยด้านแรกที่สำคัญ คือ บทบาทด้านการส่งเสริมการศึกษาที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาวัด บ้าน โรงเรียน ชุมชน และสังคม

เมื่อวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานทั้ง 7 ขั้นตอน พบว่า ชุมชนเห็นว่าการตั้งกรรมการประกาศนโยบาย และการตรวจประเมินจัดทำรายงานมีความสำคัญสูงสุด สอดรับกับกระบวนการที่เรียกว่า การเตรียมพร้อม (Input) ดำเนินการ (Process) ผลลัพธ์ (Output) ส่วนเครือข่ายจะให้ความสำคัญกับ Output Outcome ซึ่ง Output คือ การดำเนินงาน ส่วน Outcome คือ ผลการพิจารณา ซึ่งวัดมิ่งเมืองมุลได้รับการคัดเลือกให้เป็นวัดตัวอย่างในระดับจังหวัด ร่วมกับบริษัทควอลิตี้เซรามิคจำกัด สอดคล้องกับการศึกษาของพระมหาเสงี่ยม สุวโจ (2562) ที่มีรูปแบบการพัฒนาวัดสร้างสุขโดยให้ความสำคัญกับด้านสภาพแวดล้อมภายในวัด จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ และจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรมภายใต้ความร่วมมือของเครือข่ายจึงจะบรรลุผล สอดคล้องกับการศึกษาของพระวีระศักดิ์ ชยธมโม (2558) ที่พบว่า การดำเนินการตามขั้นตอนจะสำเร็จนั้น ต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม ทั้งการวางแผน การควบคุมดูแล สั่งการ และกำหนดเป้าหมาย

การเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นเครื่องมือสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูล รับข้อมูลรายงาน ประกาศผล และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานที่ได้รับความนิยม โครงการวัด ประชา รัฐสร้างสุข จัดทำเว็บไซต์เผยแพร่ข้อมูล และรับการรายงานจากวัดที่เข้าร่วมโครงการ ผ่าน watsangsook.com ส่วนวัดมิ่งเมืองมุลใช้เว็บไซต์เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข้อมูล และการเชื่อมโยงกับสื่อสังคมทำให้เข้าถึงชุมชน และผู้สนใจได้มากกว่าสื่อดั้งเดิม

สรุปได้ว่ารูปแบบการทำกิจกรรมตามวิถี 5ส และขั้นตอนการทำโครงการวัด ประชา รัฐสร้างสุขล้วนสนับสนุนการสร้างวิถีสัปปายะที่มีประสิทธิผล เกิดการยอมรับทั้งระหว่างพระสงฆ์สมาชิกในชุมชน กลุ่มเครือข่าย และผู้กำกับติดตามสนับสนุนโครงการจนได้รับโล่รางวัล “สัปปายะ” เป็นวัดต้นแบบ ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนในความสำเร็จของกิจกรรม สำหรับผลการวิจัยด้านความพึงพอใจ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกส่วน ทั้งส่วนของเครือข่ายที่ร่วมพัฒนาวัด 5ส และส่วนคณะศรัทธาวัดมิ่งเมืองมุล สำหรับการฝังเนื้อหา เชื่อมโยงจากเฟซบุ๊กตอทคอม เชื่อมกับเว็บไซต์ของวัดมิ่ง

เมืองมูล และแชร์เนื้อหาออกไปยังโปรไฟล์ของเจ้าอาวาส กลุ่มชุมชน และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาวัด ทำให้มีผู้สนใจเข้ามามีส่วนร่วมกับสื่อสังคมและเว็บไซต์เพิ่มขึ้น ในส่วนของการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ ทั้งข้อมูลกิจกรรม ภาพถ่าย และวิดีโอเชื่อมกับสื่อสังคมได้ผลตอบรับเชิงบวกจากจำนวนผู้เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมเชิงพุทธที่ถูกพัฒนาขึ้นให้พร้อมรองรับกิจกรรมต่อยอดที่จะพัฒนาวัดให้ยั่งยืนเป็นที่พึ่งของพุทธศาสนิกชนสืบไป

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ คือ ได้รูปแบบการพัฒนาวัดด้วยวิถี 5ส. สู่การสร้างสัปปายะในแบบของวัดมิ่งเมืองมูล ที่พร้อมเป็นต้นแบบหรือแหล่งเรียนรู้สำหรับวัดที่ต้องการได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ พร้อมแนวทางการแบ่งปันเรื่องราวและการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งผ่านเว็บไซต์และสื่อสังคมผ่านความร่วมมือของเครือข่ายในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรส่งเสริมการใช้หลัก 5ส. เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับหน่วยงานทางพุทธศาสนา และร่วมมือเชิงบูรณาการ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

หน่วยงานทางพุทธศาสนาควรส่งเสริมการใช้สื่อสังคมเพื่อการสื่อสาร เพิ่มระยะห่างทางสังคม เชื่อมโยงสื่อสารผ่านออนไลน์ เป็นอีกช่องทางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับรู้รับทราบข้อมูลข่าวสาร และส่งเสริมการรู้เท่าทันเทคโนโลยีที่จะประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ อุ่ทองทรัพย์. (2559). *หนังสือที่ระลึกในงาน พิธีถวายผ้ากฐินประจำปี 2559*. เชียงใหม่: โรงพิมพ์แม่ทัพรัตน์ตั้ง.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2539). *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทักษ์อักษร.
- ทะนงชัย บุรณพิสุทธิ์. (2545). *บทบาทวัดกับชุมชนเมือง ในเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นพรัตน์ ไชยชนะ. (2556). *บทบาทและความสำคัญของวัดพะโคะ (วัดราชประดิษฐฐาน) : ในบริบทสังคมกระแสปัจจุบัน*. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*, 14(2), 104-111.
- พระมหาภาณุวัฒน์ ปฎิภาณเมธี และศศิวิมล แรงสิงห์. (2562). *บทบาทและความสำคัญของวัดมิ่งเมืองมูล : ในบริบทสังคมกระแสปัจจุบัน*. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์*, 7(3), 151-164.

พระมหาเสงี่ยม สุวโจ (มณีวงษ์), พระครูพิพิธปริยัติกิจ, และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์. (2562). รูปแบบการพัฒนาวัดสร้างสุขด้วยสัปปายะตามแนวพุทธจิตวิทยา. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมสาร*, 6(6), 2821-2841.

พระวีระศักดิ์ ชยธมโม (สุวรรณวงศ์). (2558). แนวทางการจัดการวัดสันติสุขตามหลักสัปปายะ 7: กรณีศึกษาวัดธารน้ำไหล สุราษฎร์ธานี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 3(2), 98-114.

เพ็ญประภา บุตรละ, โอฬาร โรจนพรพันธุ์ และพรชัย มงคลนาม. (2558). ทักษะที่จำเป็นสำหรับสมาชิกทีมพัฒนาในสภาม. *วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศ*, 11(2), 34-41.

ยุรนนท์ ตามกาล. (2557). บ้าน วัด โรงเรียน กับการใช้วิถีเศรษฐกิจพอเพียงในการส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว. *วารสาร HR intelligence*, 9(1), 12-31.